

munkásságához minden segédeszközt megtalál benne. Mert a könyvtár azzal az előnnyel is rendelkezik, hogy egyaránt egyesíti a régi és a legújabb irodalmak nevezetes publikációit. Legfőbb súlya a hittudományra, az egyetemes, egyházi és hazai történetre, a jogtudományra, az utazási irodalomra és a nyelvtudományra van helyezve.

E roppant szellemi érték láttán, valóban önként vetődik fel a kérdés: „tudta-e a város, Szeged, hogy mit kapott? ... Idézzük erre Móra Ferencnek 1923-ban adott válaszát.

„Egy szerényen meghúzó újsághírből azt látom — írja —, hogy egy embere biztosan volt a régi Szegednek, aki a könyvtáralapító előtt való hódoltságban nemcsak a maga kora, hanem a messze jövő képviseletében is méltóan reprezentálta Szegedet. A főreáliskola épületében tervezték az első bizalmas tanácskozást — folytatta —, amelyen Somogyi Károly bejelentette szándékát. Rajta kívül Tisza Lajos volt ott a rekonstruktor, Szabados János a költő-szenátor képviselte a várost, Lévy Ferenc újságíró, később miniszteri tanácsos és Hoffer Endre reáliskolai igazgató a szegedi kultúrát.

— Egész életemet jelenti a könyvtáram — mondotta nekik révedező szemmel Somogyi, mintha búcsúzó pillantással simogatná pesti remetése pergamentfóliánsait. — És most szeretettel ajánlom fel Szegednek azt, amit a legjobban szerettem az életemben. Szeged jelentősége, Szeged hivatása bírt rá. Szegednek nemcsak gazdag városnak kell lennie, hanem művelt városnak is, mert az alföld pöréből csak ezzel lehet európai magasságba emelkedni. Liverpoolt tiz. Hamburgot a tizenkét nagy könyvtára legalább is annival vitte előre, mint népe, szorgalma. Szegednek kultúrát kell adni addig is, míg egyetemet kap, ez az én szándékom. Ezért ajánlom fel a városnak és rajta keresztül hazámnak, amim van.

Nagyon megindította ezen beszéd a jelen volt urakat — idézi Móra a régi krónikást — és „egyikük megcsókolta a nagyérdemű hazafi kezét.”

Nemcsak a maga nevében tette, hanem a mi körünk és az utánunk következő nemzedékek képviseletében is.

Somogyi Károly amilyen nagy magyar, éppoly halk, csendes tudós-pap, a nyilvános köszönet és ünnepeltetés fénylőpaját kikerülő, visszavonuló, szerény ember lehetett, mert 1883 őszén, amikor I. Ferenc József egész „életművét” átadta a nyilvánosságának, nem jött el Szegedre, a ragyogó „király-napok”-ra ...

A hálát és a köszönetet azoknak a szívében vélte megtalálni — a késői magyar jövőben —, akiknek a szegedi Somogyi-könyvtár a legtöbbet adott.

A „Magyar könyvszemle 1883. évfolyamában, így emlékezik meg a szegedi ünnepélyes megnyitásról:

„Örömmel konstatáljuk, hogy a Somogyi-könyvtár felavatása oly szokatlan pompával ment végbe, mely méltó volt nemcsak az Alföld metropolisához, hanem azon messzi, kiható tényhez is, melyet egy könyvtár-megnyitás képez. A három napig tartó ünnepségek sorában ez volt a legcsendesebb, a legkevésbé csillogó mozzanat, de bizvást állíthatjuk, hogy a jövőben ezeknek lesznek a legaldásosabb következményei.”

A Somogyi-könyvtár október 16-i megnyitásánál a Nemzeti Múzeumot Pulszky Ferenc, az Akadémiát Frankó Vilmos főtitkár és Hunfalvy Pál könyvtáros képviselte a vallás-és közoktatásügyi minisztérium képviselője Szász Károly volt.

Ferenc József királyunk Tisza Kálmán miniszterelnök és Tisza Lajos kir. biztos kíséretében érkezett és Reizner János könyvtár-igazgató üdvözölte.

— Örömmel jöttem — válaszolt a király — egy nemesszívű hazafi által Szeged városának adományozott könyvtár megnyitására. Bizton hiszem, hogy a tudományok ezen gazdag tárháza nemcsak Szeged város, hanem az egész vidék szellemi emelkedésének egyik fontos tényezőjeül fog szolgálni és e reményben az intézetet ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

Öfelsége aztán megsejmelte a könyvtárt, megtekintette a katalógusokat és beírta nevét a vendégkönyv külön díszlapjára.

Móra Ferenc a „Szeged” című 1927-ben megjelent városműnográfia sorozatban „díszőrséget állít Somogyi Kálmán emléke közé azokból, akik halálával tartóznak neki. Nem értem bele azokat — írja —, akik csak tiszta gyönyörűséget keresni járnak ide, belefeleltetni költők dalába és írók meseibe a tülekedő élet

larmája elől s akinek száma ma már szinte kevesebb, mint a gyakorlati célú olvasóké.”

Ragyogó tolla idézi a tudóst, a szegény diákok, aki egész életén át hálával gondol vissza a csendes olvasóteremre, ahol egyszerre kapott tanulmányaihoz könyvet, meleget, lámpát és szíves szavakat, a szakkifejezésekről magyarázatot kérő iparost, kereskedőt, sőt a magyar háborús hőst, a hadirokkantat is ...

De köteteken át lehetne itt felsorakoztatni, hogy az élet sokféle állomásán és még többféle helyzetében kinek mit jelent az esztergomi főpap fejedelmi szellemi adománya, aki-

nek nemes, nagy emléke hálával lengi át a lelket minden igaz magyarnak, aki a tiszaparti kék csendben a könyveit forgatja a halk tudósnak, az „áloembernek”, aki: „egész életében nem látta Szegedet és mégis egész életében Szegednek élt.”

„Szeged Széchenyi Ferencé”-nek az égi magasságokban szárnyaló szelleme él és öröklik a Sömogyi-könyvtár meghitt falai között, amely immár — 1940-ben — 135.000 műből árasztja a magyar nemzeti művelődés szellemi kincsét.

Vásárhelyi Julia.

HIREK

— A mérnökhíány problémái és a székesfőváros. Budapestről jelentik: Illetékes városbázi könnöket már évek óta foglalkoztatja a fővárosi mérnöki státusz rendezése. A mérnökök inkább a magángazdaságban helyezkednek el. Az a terv a fővárosi mérnökhíány kérdésének megoldására, hogy nemcsak az alacsonyabb fizetési kategóriába osztott mérnökök számát emelik, hanem a műszaki főtanácsosok, tanácsosok és a magasabb fizetési osztályba sorozott mérnökök számát is. Ezzel még nincs megoldva a kérdés; a státuszrendezés a már most mutakozó úrt nem tölti be. Morvay Endre alpolgármester kijelentette, hogy súlyos mérnökhíánnyal küzd a főváros. Az a javaslata, hogy a műegyetemi ifjuság egy részét előre kell lekötöni a főváros számára. Az arra érdemeseket ösztöndíjjal, vagy más módon kell támogatni. Esetleg megvalósítható volna az alpolgármester szerint az is, hogy a harmadéves műegyetemistákat kapcsolják be a főváros szolgálatába.

— Huszonhat év után kézbesítették egy postai levelezőlapot. Chemnitzből jelentik: Egy chemnitzzi asszony a napokban levelezőlapot kapott, amelyet — mint a bélyegző bizonyítja — 1914 júliusában adtak fel Német-Keletafrikában. A levelezőlap tehát 26 évig volt uton. Időszerűségét időközben annál is inkább elvesztette, mert születésnapj szerencsekiválatok tartalmazott. Érdekes história az is, hogyan jutott el a levelezőlap rendeltetési helyére. Amikor a mostani háborúban a németek megszállták Franciaország északi részét, a Maubeuge melletti Frasnoy helységben egy pincében a német katonai hatóságok csomó postai küldeményre akadtak, amelyek még az 1914. évi világháború idejéből származtak. Ezek között volt a kérdéses levelezőlap is, amely 1914-ben hajón érkezett Franciaországba és ott azután a háború kitörése következtében megrekedt egy postai gyűjtőhelyen.

— Elhalasztották a jogász-búcsúját. Ugy tervezték, hogy a Verbőczy Bajtársi Egyesület október 12-én a Tisza-szálló nagytermében táncestet rendez, amelyen a jogászok búcsúznak el Szeged társadalmától. A jogász-búcsúztató táncestély időpontját elhalasztották, amennyiben egy ilyen estély megrendezéséhez nagyobb szabású előkészületek szükségesek, hogy az est olyan búcsúest legyen, amilyen az egyetem jogikarának diáksága megérdemel. A jogász-búcsúztató táncestélyt nemcsak a Turul fentemlített bajtársi egyesülete, de a többi összes egyesületek is, egyöntetűen előkészítik s a táncest időpontját később közlik majd a sajtó útján.

Szomorú szívvel jelentjük, hogy a szeretett jó nagyapánk

özü. Temesváry Mártonné
(Trotzer Ferencné) sz. Kispéter Veronika

f. hó 1-én életének 85. évében a halotti szentségekkel megerősítve visszaadta nemes lelkét teremtőjének.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 3-án délután 3 órakor fogjuk a róm. kat. egyház szertartása szerint Tisza Lajos-körút 41. szám alatti gyászházban beszenteltetni és onnan a belvárosi temetőben levő sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Engesztelő szentmise 3-án délelőtt 10 órakor lesz a főgáldalmi templomban az Egek Urának bemutatva.

A GYASZOLÓ CSALÁD

Az idő A Meteorológiai Intézet jelenti este 10 órakor. Időjárás: Mésékelt szél, több helyen köd, eső. A hőmérséklet emelkedik.

— A természetes „Ferenc József” keserűvín régóta kitűnően bevált háziszor megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

Ma este a Baross étteremben
tárkonyos bárány, flekken és lángos
Péntek este HALÁSZLÉ és TUROSCSUSZAL.

— A Nemzeti Munkaközpont hírei. A vas- és fémipar összes ágazatának szakmunkásai a minimális próbér, családi bér és drágasági pótlék sürgős rendezése miatt ma este 6 órakor értekezletet tartanak Csekonics-utca 1. szám alatt. — Vitéz Imrédy Béla volt miniszterelnök értesítette a Nemzeti Munkaközpont szegedi szervezetét, hogy a fővédnöki tisztséget elfogadja. Hasonló értekezletet irt Oláh György országgyűlési képviselő is, aki a védnöki tisztséget fogadta el. — A szegedi szervezet elnöksége átiratban kérte a Baross-Szövetséget, hogy a szövetség kebelében tömörült munkaadók járjanak elől jó példával az alkalmazottak bánásmódját illetőleg. — A tűzifa beszerzése érdekében a Nemzeti Munkaközpont szervezete legutóbbi tanácsülésén elhatározta, hogy lépéseket tesz illetékeseknél. A teendő lépések minden bizonnyal eredménnyel járnak és sikerülni fog megoldást találni a tűzifabeszerezés problémájának megoldására. — Ingyenes jogi tanácsadót tart a munkaközpont szegedi ügyvéze a szervezet tagjai részére hétfőn esténként 7-8-ig. Ezenkívül rendszeres előadássorozat keretében kerül sor a megjelenő különböző rendeletek ismertetésére.

— Orvosi hír. Dr. Fellegi György belgyógyász katonai szolgálatából hazaérkezett és orvosi rendelését Zrínyi-utca 5. szám alatt ismét elkezdte.

— A Czaja-cirkusz megnyitó előadása. Zsufolt nézőtér előtt tartotta megnyitó előadását a Valéria-téren fölállított sátorvárosban a Czaja-cirkusz. Negyedszázada járja ez a nagyműltű cirkusz az országát-világot s műsorszámait valóban megérzik a világattrakció jellege. Az emberi erő, halálmegvető bátorság és az elképesztő ügyesség vonul végig minden attrakción. Fantasztikus ügyességgel kápráztatja a szemet a magyarruhás repülőcsoport; a két Mikó egyensúlyozó mutatványa a 10 méter bambuszrudon lélegzetelállító produkció. De éppoly viharos taps juttalmazta Braddysék Chaplin-paródiáját, a kitűnő Mosca Pierre kacagató mókáját, a bájos Vica-pár táncait, a Drumar-duó káprázatos ügyességi mutatványait. A nyújtón remekül dolgozik a fiatal Czaja és társa, Rissay Elek. Gyönyörű az indiai tánc, az óriáskígyó-tánc és bámulatos a krokodilok hipnotizálása. A cirkuszi esten az első pillanattól az utolsóig feszült csönd, vagy harsogó kacagás kíséri végig a világvárosi kitűnő műsort, amelyet egész Szegednek látnia kell, ha jól akar szórakozni.

— Nyolchónapi börtön kapott a biciklipumpás verekedő. Véres verekedés játszódott le június 16-án az egyik kiskundorozsmai vendéglőben. Simon Sándor napszámos összeszólalkozott Pintér István gazdálkodóval. A vita hevében Simon és Pintér az utcára kerültek, ahol Simon kerékpárjáról lekapt a pumpát és haragosa felé sujtott. Az ütés a fején találta a gazdálkodót, aki eszméletlenül esett össze. Simon a támadás után elre menekült. Elfogatása után az ügyesség sulyos testi-sértés miatt adott ki ellene vádiratot. Az ügyet szerdán tárgyalta a törvényszéken Molnár István dr. törvényszéki bíró. A vádlott tagadta a terhét a bűncselekményt, a kihallgatott Pintér és még számos tanu, azonban ellene vallott. A bizonyítás folytatása után a törvényszék a napszámost 8 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta. Az elítélt fel-lebezett.